

ВІДГУК

офіційного опонента - кандидата юридичних наук, доцента
Тацишина Ігора Богдановича на дисертацію Сохи Станіслава Ігоровича на
тему «Публічний статус громадських об'єднань в Україні: адміністративно-
правовий аспект», поданого до спеціалізованої вченої ради К 35.052.19 у
Національному університеті «Львівська політехніка» на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Потреба в осмисленні процесу взаємодії громадянського суспільства і держави набуває особливої актуальності у зв'язку з асоціацією України до Європейського Союзу. В історично короткі терміни держава змушена здійснювати соціальні перетворення, успішність реалізації яких багато в чому залежить від ефективності механізму «зворотного зв'язку» між громадянським суспільством і державою. Важливе значення в сучасних умовах має визначення реальних можливостей і меж участі громадських об'єднань громадян у реформах, виявлення проблем і суперечностей у взаємодії громадських об'єднань і держави, пошук шляхів їх подолання та трансформації системи «об'єднання громадян – держава» в більш стійкі і ефективні юридичній конструкції. Актуальність дослідження адміністративно-правового аспекту публічного статусу громадських об'єднань в Україні обумовлена змінами, що відбуваються в суспільстві, де особлива увага приділяється реалізації особистих прав і свобод людини та громадянина. В умовах формування національної правової бази асоціації України до Європейського Союзу виникає необхідність підвищення якості правової регламентації діяльності громадських об'єднань з дотриманням балансу інтересів держави і реалізації прав громадян щодо участі в управлінні справами держави.

Разом з тим слід підкреслити, що, незважаючи на значну кількість підходів до моделювання відносин громадянського суспільства і держави, цілісної концепції, що відбиває юридичну специфіку публічного статусу громадських об'єднань, досі не запропоновано.

Наведена аргументація дозволяє говорити про теоретичну і практичну значущість дисертаційного дослідження і вважати вивчення національної моделі взаємодії громадських об'єднань і держави у контексті публічного статусу громадських об'єднань в Україні, який розглядається з позиції адміністративно-правового регулювання, актуальним науковим завданням.

Зважаючи на вищевикладене, тема дисертаційної роботи Сохи С.І., що присвячена адміністративно-правовому аспекту публічного статусу громадських об'єднань в Україні, є актуальною та своєчасною.

Дисертаційне дослідження Сохи С.І. виконано відповідно до Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки схваленої Указом Президента України 26 лютого 2016 року № 68/2016, пункту 3.4.1.11 «Тенденції становлення та розвитку громадянського суспільства» Основних наукових напрямів і найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих технічних і гуманітарних наук Національних академій наук України на 2014-2018 роки, затверджених постановою Президії НАН України від 20.12.2013 №179, а також у контексті наукових досліджень Львівського державного університету внутрішніх справ за напрямом «Проблеми реформування правової системи України» (державний реєстраційний номер 0109U007853).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та автореферату дозволяє стверджувати, що запропоновані автором наукові положення, сформовані висновки і рекомендації характеризуються достатньо високим рівнем обґрунтованості та достовірності, що підтверджується ретельним вивченням та глибоким аналізуванням вітчизняних і зарубіжних літературних джерел, вітчизняної та міжнародної нормативних баз за проблемами адміністративно-правового аспекту публічного статусу громадських об'єднань в Україні та іншими суміжними питаннями, коректним використанням і логічним

узгодженням класичних положень теорії права та управління, адекватним застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, обробленням тематичного статистичного матеріалу, перевіркою розробок на основі їхньої апробації на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, а також шляхом впровадження у діяльність органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

У дисертації автором здійснено ґрунтовний аналіз вітчизняних і зарубіжних літературних джерел, вітчизняної та міжнародної нормативних баз за особливостями та проблемами адміністративно-правового аспекту публічного статусу громадських об'єднань в Україні, на підставі чого виділено три етапи формування законодавства України про громадські об'єднання (стор. 19-23 дисертації); визначено особливості формування правового статусу громадського об'єднання в історичній ретроспективі та в період конституційної реформи (стор. 28-29 дисертації, стор. 6 автореферату); здійснено аналіз та групування нормативно-правових актів, що регулюють діяльність громадських об'єднань з визначенням особливостей та недоліків правового регулювання (стор. 39-48 дисертації, стор. 7 автореферату); здійснено аналіз особливостей громадського об'єднання, як суб'єкта публічно-правових відносин, що дало можливість визначити особливості правового статусу через призму юридичних ознак, змісту правосуб'єктності та якісних показників (стор. 56-60 дисертації, стор. 7 автореферату); визначено особливості правового статусу громадського об'єднання, як суб'єкта публічно-правових відносин (стор. 68-69 дисертації, стор. 7 автореферату); аргументовано поділ форм діяльності громадських об'єднань на правові та не правові (стор. 92-96 дисертації, стор. 8 автореферату); обґрунтовано специфічне місце у діяльності громадських об'єднань правозахисного методу (стор. 105-111 дисертації, стор. 8 автореферату); визначено особливості світового досвіду регулювання діяльності громадських об'єднань з пропозиціями механізмів регуляції в національному законодавстві (стор. 153-154 дисертації, стор. 13 автореферату)

Робота побудована таким чином, що окремі підрозділи пов'язані між собою – це забезпечує комплексний підхід. Роботу позитивно характеризує системність підходу до вирішення поставлених завдань, логічна побудова й аналіз причинно-наслідкових зв'язків. Рекомендації, сформульовані здобувачем ілюструються фактичним матеріалом, є достовірними, що підтверджується відповідними довідками про використання результатів дослідження. Висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та в повній мірі відображають основні положення проведеного дослідження, а також можливі результати їхнього впровадження.

Хотілось відзначити і те, що в ході дослідження дисертант не тільки аналізує чинне законодавство, але й звертається до офіційних статистичних даних, проводить анкетування, наводить практичні приклади, що дозволяє підкреслити існуючі проблеми у визначенні адміністративно-правового аспекту публічного статусу громадських об'єднань в Україні.

Теоретична та прикладна цінність результатів дослідження

У дисертаційній роботі здобувачем запропоновано вирішення актуального наукового завдання щодо розроблення теоретичних положень та обґрунтування методико-прикладних рекомендацій з адміністративно-правового аспекту публічного статусу громадських об'єднань в Україні. Зокрема, теоретичну цінність результатів дослідження формують розроблені теоретичні засади визначення публічного статусу громадських об'єднань та реалізації форм діяльності громадських об'єднань через специфічні методи правового регулювання. Заслуговують також на увагу, запропоновані автором, шляхи удосконалення та деталізації законодавства про громадські об'єднання, які базуються на міжнародному досвіді правового регулювання.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що його результати обґрунтовують концептуальні підходи до вирішення актуальних теоретичних проблем публічного статусу громадських об'єднань,

створюють теоретичну основу для удосконалення адміністративного законодавства в досліджуваній темі.

Ключові теоретико-методологічні та методико-прикладні положення дисертаційної роботи були впроваджені у навчальний процес Львівського державного університету внутрішніх справ під час проведення занять з навчальної дисципліни «Адміністративне право» (акт впровадження № 34 від 11.09.2014р.).

Про прикладну значущість дисертаційної роботи свідчать сформовані автором пропозиції про внесення змін до: Кодексу України про адміністративну відповідальність в частині удосконалення механізму притягнення до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про об'єднання громадян; Цивільного кодексу України щодо громадських спілок; Кримінального кодексу України щодо відповідальності громадських об'єднань; пропозицій до Положення про міністерство юстиції України щодо повноважень у сфері діяльності громадських об'єднань, а також у системі професійної підготовки працівників державної влади і управління в частині забезпечення діяльності громадських об'єднань (акт впровадження від 20.09.2014р.) та ін.

Наукова новизна результатів дослідження

Ознайомлення з результатами наукового дослідження та змістом автореферату дисертаційної роботи Сохи С.І дало змогу чітко визначити ключові положення, висновки і пропозиції автора, що характеризуються науковою новизною та в сукупності відображають належний науковий рівень дисертанта. Серед найбільш вагомих наукових результатів дисертаційної роботи можна виокремити:

– охарактеризовано публічний статус громадських об'єднань з врахуванням особливостей нормативно-правового регулювання та історичних передумов, а також мети та завдань діяльності (стор. 70-71 дисертації, стор. 10 автореферату);

- запропоновано автором поділ принципів діяльності громадських об'єднань на загальні, міжгалузеві та інституційні з визначенням специфіки реалізації принципу законності (стор. 80-91 дисертації, стор. 8 автореферату);
- здійснено аналіз особливостей та специфіки адміністративної відповідальності громадських об'єднань (стор. 122-132 дисертації, стор. 12 автореферату);
- запропоновано вироблення концепції підтримки громадських об'єднань а також ефективних адміністративно-правових механізмів державного контролю за їх діяльністю (стор. 159-164 дисертації, стор. 9 автореферату);
- запропоновано внести зміни до механізму адміністративної відповідальності щодо громадських об'єднань (стор. 165-174 дисертації, стор. 14 автореферату).

Повнота викладу положень, висновків та рекомендацій дисертації в опублікованих автором наукових працях

За темою дисертаційної роботи опубліковано десять наукових праць, з них 4 наукові статті, що опубліковані у фахових виданнях України з юридичних наук, 1 – у іноземному науковому виданні, а також 5 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Усі публікації формують вагомий науковий доробок автора та повною мірою відображають представлені у дисертаційній роботі елементи наукової новизни, її теоретико-методологічні та методико-прикладні положення. Обсяг, кількість та якість друкованих праць відповідають вимогам щодо публікацій основного змісту дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук і, таким чином, надають авторові право публічного захисту дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи в цілому високий рівень обґрунтованості теоретичних і практичних положень дослідження, його цілісність та логіку викладу

матеріалів, разом з тим необхідно зазначити, що у дисертаційній роботі присутні певні недоліки, а окремі положення і твердження є основою для наукової дискусії, зокрема:

1. У своїй роботі дисертант приділяє значну увагу визначенню суті ряду понять. Однак, автор недостатньо чітко визначає поняття та характерні ознаки таких категорій як: «правовий статус», «публічний статус», «адміністративний статус», «суб'єкт права», «суб'єкт публічного права», «суб'єкт адміністративного права», з'ясування змісту яких має суттєве значення при дослідженні обраної теми.

2. У підрозділі 1.3 «Громадське об'єднання як суб'єкт публічно-правових відносин» автор вказує: «Ми не вважаємо за доцільне вводити в практичний обіг категорію «юридична особа публічного права», проте особливий характер учасників суспільних відносин, сам факт наділення їх компетенцією потрібно враховувати в процесі правотворчої практики» (с.59 дисертації).

Зазначене положення є дискусійними, оскільки у відповідності до ч. 2 ст. 81 Цивільного кодексу України юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права. Варто було б конкретизувати позицію автора у відповідності з положеннями цивільного законодавства.

3. Автор у підрозділі 3.1. «Міжнародний досвід правового регулювання діяльності громадських об'єднань» досліджує світовий досвід регулювання діяльності громадських об'єднань з визначенням оптимальних напрямків вдосконалення національного правового регулювання (с.135-155 дисертації).

Дисертанту доцільно було б навести емпіричні дані щодо функціонування громадських об'єднань, у контексті адміністративно-правового регулювання діяльності, в зарубіжних країнах загалом та в Європейському Союзі зокрема, з огляду на інтеграційну політику України.

4. Дисертант у підрозділі 3.2. «Шляхи підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання діяльності громадських об'єднань в Україні» пропонує передбачити можливість притягнення до відповідальності

засновників громадського об'єднання за ухилення від виконання обов'язків щодо своєчасного інформування органів реєстрації про продовження або припинення своєї діяльності (с. 159 дисертації). Автору варто було б висловити свою позицію щодо можливості притягнення до адміністративної відповідальності громадського об'єднання, як юридичної особи з відповідними пропозиціями до Кодексу України про адміністративні правопорушення, беручи до уваги сучасні тенденції адміністративної науки.

5. У підрозділі 3.2. «Шляхи підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання діяльності громадських об'єднань в Україні» автор пропонує доповнити перелік організаційно-правових форм, у яких утворюються громадські об'єднання, такими, як громадський рух і орган громадської самодіяльності (с. 164 дисертації) та громадська спілка (с. 14 автореферату). Запропоновані дисертантом нововведення набули б значно вищої цінності, якщо б, окрім форм було визначено їхню мету, порядок створення та ліквідації, питання членства, специфіку діяльності, відмінність від уже існуючих тощо.

Зазначені недоліки носять рекомендаційний, уточнюючий характер і не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження Сохи С.І., яке відрізняється науковою новизною, продуманістю, структурованістю.

Відповідність роботи вимогам МОН України

Дисертаційна робота виконана українською мовою, оформлена у повній відповідності з нормами і правилами МОН України, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою автора та характеризується достатньо високим науково-теоретичним рівнем. Робота складається зі вступу, трьох розділів, переліку використаних джерел та додатків. Автореферат за структурою і технічним оформленням відповідає визначеним МОН України стандартам. Зміст автореферату повною мірою відповідає змісту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

На підставі викладеного вважаю, що дисертація Сохи Станіслава Ігоровича на тему: «Публічний статус об'єднань громадян в Україні: адміністративно-правовий аспект» є самостійною, завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що вирішують важливе завдання для науки в галузі адміністративного права щодо вдосконалення теоретичних питань та практики діяльності об'єднання громадян у контексті розвитку громадянського суспільства.

Дисертація за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою і практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, а також за оформленням відповідає вимогам пунктів 9 і 11 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор – Соха Станіслав Ігорович на основі публічного захисту заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

доцент кафедри філософії, педагогіки та права

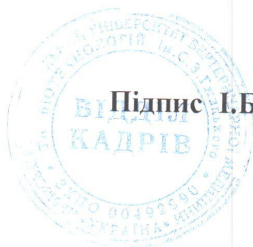
Львівського національного університету

ветеринарної медицини та біотехнологій

ім. С.З. Гжицького

кандидат юридичних наук, доцент

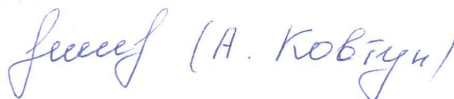
 І.Б. Тацішин

Підпис І.Б. Тацішина засвідчую:

ВІСНО
ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВІД КАНДИДАТІВ
Львівського національного університету
ветеринарної медицини та біотехнологій
ім. С.З. Гжицького

9

 (А. Ковбун)

